

Správa 2011/2012

Analýza súčasného stavu pešej turistiky pozdĺž rieky Dunaj

Súhrnná správa

Projekt podporili:

Spolkové ministerstvo hospodárstva, rodiny a mládeže Rakúskej republiky

This project is co-financed by the European Union under the preparatory action "Sustainable Tourism".
The sole responsibility of this publication lies with the author. The European Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Impresum:

Publikované:

Naturefriends International

Diefenbachgasse 36, 1150 Viedeň

Tel.: +43 1 8923877

Fax: +43 1 812 97 89

www.nf-int.org

WGD Tourismus GmbH

Lindengasse 9, 4040 Linz

Tel.: +43 (0) 732/7277-800

Fax: +43 (0) 732/7277-804

www.donausteig.com

Projekt podporili:

Spolkové ministerstvo hospodárstva, rodiny a mládeže Rakúskej republiky

Stubenring 1, 1011 Viedeň

www.bmwfj.gv.at

a

Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre podnikanie a priemysel

Oddelenie pre komunikáciu a informácie R4

BREY 13/092

B - 1049 Brusel (Belgicko)

<http://ec.europa.eu/enterprise>

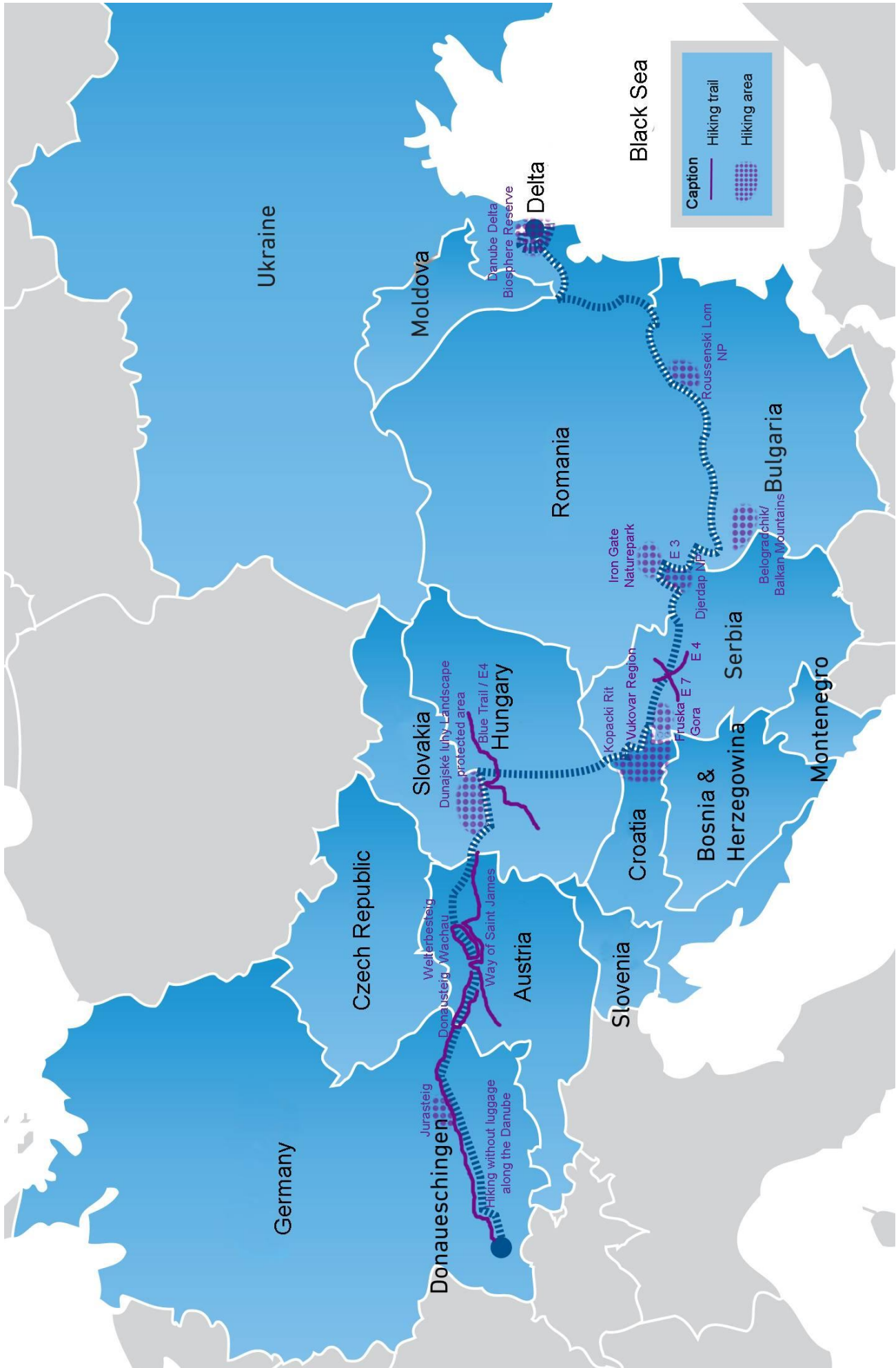
Odborne a autorsky dokument pripravili:

Christian Baumgartner, Naturefriends International

Cathrine Schwenoha, Naturefriends International

Petra Riffert, WGD

Tina Haderer, WGD

Obsah

1. ÚVOD –PEŠIA TURISTIKA POZDĹŽ RIEKY DUNAJ V CEZHRANIČNÝCH OBLASTIACH	5
1.1. Stratégia Európskej únie pre Dunajský región	6
1.2. Ciele a metodika	6
2. CELKOVÁ SITUÁCIA V JEDNOTLIVÝCH KRAJINÁCH	7
2.1. Nemecko	7
2.2. Rakúsko	8
2.3. Slovenská republika	10
2.4. Maďarsko	11
2.5. Chorvátsko	12
2.6. Srbsko	12
2.7. Bulharsko	13
2.8. Rumunsko	14
2.9. Moldavsko	15
2.10. Ukrajina	15
3. ZÁVER	17
4. PRÍLOHY	20
4.1. Zdroje informácií a literatúra	20
4.2. Zdroj obrázkov	20
4.3. Kontaktné miesta a informácie o Dunaji a pešej turistike	21

1. ÚVOD – PEŠIA TURISTIKA POZDĹŽ RIEKY DUNAJ V CEZ-HRANIČNÝCH OBLASTIACH

Rieka Dunaj je druhá najdlhšia rieka Európy s celkovou dĺžkou 2.880 km. Táto riečna tepna pramení v Nemecku a ďalej preteká cez územie Rakúska, Slovenska, Maďarska, Chorvátska, Srbska, Rumunska a Moldavska, aby sa nakoniec v širokej delte na Ukrajine vliala do Čierneho mora. Je preto veľa európskych krajín, ktorým Dunaj prináša spoločný ekonomický a prírodný potenciál, ako aj potenciál pre rozvoj turizmu. Zároveň, Dunaj okrem prepojenia východnej a západnej Európy, spája kultúru, ľudí a názory na oboch stranách bývalej Železnej opony.

Obrázok 1 Tok rieky Dunaj

Jednou z predností pešej turistiky je spoznávanie krajín a ich kultúr v priamom kontakte. Preto zavedenie pešej turistiky v pohraničných oblastiach pozdĺž rieky Dunaj sa nezameriava len na rozvoj turistickej infraštruktúry, ale má predovšetkým upevniť väzby medzi všetkými susednými krajinami. Navyše, návštevníci by mali mať možnosť rozšíriť si svoje obzory a zažiť jedinečnú skúsenosť v rôznorodej krajine a regiónoch.

Vzájomná spolupráca medzi Naturefriends International (ďalej len NFI) a Werbegemeinschaft Donau Oberösterreich - WGD TOURISMUS GmbH (ďalej

len WGD Tourismus) obsahuje a zároveň zjednocuje odborné poznatky oboch partnerov v oblasti trvalo udržateľného turizmu a projekt manažmentu.

Týmto sa podporuje cieľ Európskej rady zaviesť stratégiu pre podunajský región, ktorá naplní ekologické, prepravné a socioekonomické potreby. Práve trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu pozitívne prispieva k posilňovaniu hospodárskeho, ekologického a socioekonomického prostredia a preto uľahčuje tvorbu dlhodobých prínosov pre celú dunajskú oblasť.

1.1. Stratégia Európskej únie pre Dunajský región

V júni 2011 na zasadnutí Európskej rady bola schválená Dunajská stratégia. Bola tak prijatá v poradí druhá makro-regionálna stratégia.

Krajiny a regióny, ktorých sa to týka

Makroregionálna stratégia zahŕňa širšiu oblasť, ktorá je vymedzená povodím rieky Dunaj a teda nie výlučne oblasťami v jeho priamom kontakte. Zahŕňa nasledovné oblasti Nemecka (Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Rakúska, Slovenska, Česka, Maďarska, Slovinska, Chorvátska, Srbska, Bosny a Hercegoviny, Čiernej Hory, Rumunska, Bulharska, Moldavska a Ukrajiny (Odesa, Lvov, Zakarpatská oblasť a oblasť Chernovtsky).

4-základné piliere stratégie

Európska komisia stanovila 4 základné piliere a 11 prioritných oblastí, ktoré sa stali jadrom Dunajskej stratégie:

- Prepojenie dunajského regiónu, zlepšenie mobility, podpora udržateľných zdrojov energie, podpora kultúry a cestovného ruchu
- Ochrana životného prostredia v dunajskom regióne so zameraním na kvalitu vôd, riadenie environmentálnych rizík, ochrana biodiverzity a krajiny
- Rozvoj prosperity v dunajskom regióne, rozvojom vedomostnej spoločnosti, vzdelávanie a investovanie do zručností ľudí
- Posilňovanie dunajského regiónu so zvýšením inštitucionálnej kapacity a spolupráce zameranou na šírenie bezpečnosti

Koordináčna skupina PAC 3 (Prioritná oblasť 'turistický ruch a kultúra') definovala z pomedzi 7 hlavných cieľov jeden, ktorý sa zaoberá rozvojom nových zelených produktov v turistickom ruchu. Preto aj projekt, ktorý rieši

pešiu turistiku môže byť chápaný, že priamo prispieva k implementácii Stratégie Európskej únie pre Dunajský región.

1.2. Ciele a metodika

Účelom tejto štúdie je zozbierať údaje o existujúcej infraštruktúre pre pešiu turistiku v krajinách, ktoré ležia pozdĺž rieky Dunaj od jeho prameňa až po deltu.

Navyše, táto štúdia je základným materiálom v projekte “*Podunajská túra – pešia turistika pozdĺž rieky Dunaj*”, ktorý sa začal 1. marca 2012 a je podporený Európskou komisiou, konkrétne Generálnym riaditeľstvom pre podnikanie a priemysel. Tento projekt by mal zvýšiť povedomie o možnostiach pešej turistiky pri rieke Dunaj, prispieť k výmene skúseností medzi podunajskými krajinami a zároveň podieľať sa na zavedení kvalitatívnych kritérií pre trvalo udržateľný turistických ruch pozdĺž rieky Dunaj. Celkovým cieľom je vytvoriť základ pre cezhraničnú spoluprácu, z ktorej budú mať prospech všetci aktéri z podunajského regiónu.

V júli 2011 organizácie WGD Tourismus a NFI vyhotovili a rozposlali dotazníky za účelom zozbierania informácií o turistickej infraštruktúre, o dôležitých výletných miestach a pamiatkach, o motivácii turistov a ďalších dôležitých informácií pre turistov zo všetkých podunajských krajín. Pre úplnosť štúdie niektoré chýbajúce informácie boli získané a zozbierané prostredníctvom emailov, telefonickým prieskumom a z internetu. Následne na to všetky zozbierané informácie boli analyzované a sú zosumarizované v predkladanej štúdii.

2. CELKOVÁ SITUÁCIA V JEDNOTLIVÝCH KRAJINÁCH

Prístup k pešej turistike v podunajských krajinách sa líši od krajiny ku krajine. V niektorých krajinách už naplno využívajú potenciál tohto jedinečného regiónu, čo zatiaľ v iných, sú v štádiu príprav rozvojových strategických materiálov a budovaním infraštruktúry prihraničných oblastí Dunaja. Preto v tejto kapitole poskytujeme prehľad o súčasnej situácii v každej jednej z 10 dunajských krajín.

2.1. Nemecko

V Nemecku je zodpovedná za marketing nemeckej podunajskej oblasti organizácia ARGE Deutsche Donau.

Táto organizácia prišla s ponukou produktu turistickej trasy „Peší turista bez batožiny pri rieke Dunaj“, ktorá začína v Donaueschingen a končí v Passau.

Iné turistické oblasti alebo trasy sa taktiež prelínajú s podunajskou oblasťou (ako napríklad: Donau-Zollernalbweg pri Sigmaringene, turistika pri Bad Gögging alebo trasa Jurasteig).

Väčšina turistov prichádza z blízkych susediacich oblastí, ale nezriedka nájdu sa aj zo vzdialenejších. Prevládajúcou skupinou turistov sú turisti z Rakúska, Švajčiarska, Francúzska a Holandska.

Čo sa týka dĺžky pobytu, prevládajú jednoduché pobyty bez prespania a väčšina peších turistov sa dopravuje autom.

Dôležitosť cestovného ruchu v nemeckej časti dunajskej oblasti je hodnotená ako vyššia a stredná, čo dokazuje skutočnosť, že tu ľahko nájdete množstvo turistických informačných kancelárií. (www.deutsche-donau.de/Informationen/Staedte-Kultur).

K optimalizácii dokonale prepojenej turistickej oblasti pozdĺž Dunaja v Nemecku by mohlo prispieť štandardizované značenie turistických trás, štandardizované odychové stanovišťa, mapy a GPS navigačné informácie, ďalej projekty hodnotiace kvalitu a udeľovanie značky kvality poskytovateľom služieb v súlade s požiadavkami turistov, a možnosť rezervácie balíčkov služieb.

Obrázok 2 Dunajská úžina v Nemecku

Obrázok 3 Dunajský chodník – meander Schlögener

2.2. Rakúsko

Infraštruktúra pre pešiu turistiku v Rakúsku je na vysokej úrovni a súvislé oblasti pozdĺž Dunaja sú dobre vybudované. Organizácie zodpovedné za rozvoj a údržbu turistických trás sú WGD Tourismus a Donau Niederösterreich Tourismus GmbH.

V Hornom Rakúsku sa nachádza Dunajský chodník (Donausteig), ktorý lemuje oba brehy Dunaja takmer po celom toku. Na severnom brehu začína v Bavorskom meste Passau, ďalej smeruje cez Linz do regiónu Strudengau a končí v meste St. Nikola. Dunajský chodník na južnom brehu opäť začína v Passau, prechádza cez Linz a končí v meste Enns. Celá trasa je rozdelená na 23 zastávok. Na 40 miestach je možnosť zísť z hlavného turistického chodníka na okružné trasy a obdivovať tak okolie podunajskej oblasti. Turisti na Dunajskom chodníku nájdu štandardizované turistické značenie, smerové tabule, informačné tabule a odpočinkové miesta s drobnou architektúrou v jednotnom štýle. Ubytovacie služby poskytujú kvalifikovaní poskytovatelia a v ich zariadeniach nájdete doplnkové služby, ktoré sú turistom ušité na mieru (www.donau-steig.com).

V Dolnom Rakúsku pozdĺž oboch brehov rieky Dunaj, medzi Melkom a mestom Krems prechádza turistická trasa Welterbesteig Wachau. Štandardizované značenie a smerové tabule dopĺňajú turistické trasy v oboch smeroch (www.welterbesteig.at).

Rakúska časť púte Cesta svätého Jakuba začína v dolnorakúskom meste Wolfsthal a prechádza cez Viedeň, Krems, Melk, ďalej prechádza cez hornorakúske mesto Enns a opúšťa podunajskú oblasť vo Wilheringu potom, ako prejde cez Linz.

Vzhľadom na to, že v Dolnom Rakúsku nie je žiadna organizácia alebo inštitúcia zodpovedná za turistické značenie, tak súkromná spoločnosť *Donau Nieder-österreich Tourismus* sa rozhodla zabezpečiť časť značenia spomínanej púte Cesta svätého Jakuba. V Hornom Rakúsku sa trasa prelína už so spomínanou trasou Donausteig na južnom brehu Dunaja (www.jakobswege-a.eu). Nakoľko je ale trasa púte Cesta Svätého Jakuba značená iba v jednom smere, nie je najideálnejším riešením pre poprepájanie turistických trás v Rakúsku.

Obrázok 4 Lokality svetového dedičstva, údolie Wachau

V novembri, v roku 2011 súkromná spoločnosť Danube NÖ začala projekt zaoberajúci sa rozvojom turistických trás v oblasti

Nibelungenu (Nibelungengau), ktoré sa na severnom brehu začínajú v obci Sarmingstein (Horné Rakúsko) a končia v Emmersdorfe (Dolné Rakúsko) a na južnom brehu začínajú v Ybbse a smerujú do Melku.

Hlavným cieľom v Rakúsku je vytvoriť súvislú turistickú trasu pozdĺž toku Dunaja a zabezpečiť rovnakú kvalitu značenia turistických trás a rovnakú kvalitu infraštruktúry pre turistov. V roku 2012 sa začali robiť jednotlivé kroky na to, aby sa podarilo tento cieľ dosiahnuť.

Všetky oblasti kde začínajú túry sú ľahko dostupné verejnou dopravou (hlavne autobusmi). Zároveň, sú vytvorené možnosti pre kombináciu pešej turistiky s lodnou dopravou po Dunaji alebo so železnicou. Nakoľko obe turistické trasy Welterbesteig a Donausteig boli otvorené len v roku 2010, nie sú zatiaľ dostupné štatistiky, ktoré by dlhodobo sledovali a hodnotili trend pešej turistiky.

2.3. Slovenská republika

Na Slovensku Dunaj tečie na 172 kilometrovom úseku od Bratislavy až po maďarské pohraničné mesto Ostrihom. Na tejto ceste sa Dunaj vinie územiami 3 krajov: Bratislavským, Trnavským a Nitrianskym, ktoré sú pomenované po regionálne najväčších mestách. Nielen hlavné mesto Bratislava priťahuje turistov, ale aj technické pamiatky ako starodávne vodné mlyny alebo nádherná príroda ako napríklad záplavové lesy sú vyhľadávaným lákadlom pri Dunaji.

Obrázok 5 Pešia turistika na Slovensku

Všeobecne pešia turistika je dôležitou súčasťou turistického ruchu na Slovensku. Celkovo, na Slovensku je 14 000 kilometrov značených turistických chodníkov a trás. Viac ako 95% z nich sa nachádza v hornatej časti Slovenska (<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=119830>).

Pešia turistika je na Slovensku veľmi populárna aj vďaka Európskej diaľkovej trase E8, ktorá prechádza cez Bratislavský a Trnavský kraj (slovakiaholidays.org/walking.htm). Klub slovenských turistov zabezpečuje údržbu existujúcich

turistických trás, ale je len málo iniciatív, ktoré by podporovali ďalší rozvoj nových a to hlavne z dôvodu nedostatku finančných zdrojov. V súčasnosti, z vyššie menovanej oblasti Podunajska je atraktívna pre turistov hlavne oblasť Bratislavy a potom okolie Štúrova. Malebná Podunajská oblasť, okrem mesta Bratislavy je vyhľadávanou lokalitou aj pre svoju nízku nákladovosť ako možnosť cenovo prístupnej dovolenky. Turistov zo zahraničia väčšinou reprezentujú českí turisti využívajúci možnosť nákladovo nenáročnej dovolenky a hostia zo susedného Maďarska, ktorých sem privádzajú rodinné a kultúrne väzby (*Transnational Strategy for the Sustainable Territorial Development of the Danube Area with special regard to Tourism, 2010*).

2.4. Maďarsko

Rieka Dunaj na území Maďarska meria 417,20 km. Dôležitými mestami na Dunaji sú Győr, Komárom, Ostrihom, Visegrad, Szentendre, Budapešť, Dunaujvaros, Kalocsa, Baja, Mohacs. Len nedávno bola do Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO zapísaná Veľká maďarská nížina

Obrázok 6 Turistické trasy v lese v Maďarsku

rozprestierajúca sa pri Dunaji spoločne aj s oblasťou Hortobágy (www.danube-river.org/de/ungarn).

Modrá národná turistická trasa, ktorá je súčasťou Európskej diaľkovej trasy E4, svojou dobrou infraštruktúrou pre pešiu turistiku poskytuje vyhovujúce podmienky pre rozvoj turizmu v Maďarsku. Vďaka dlhoročnej tradícii tieto ponúkané možnosti každoročne využíva veľa domácich, ale aj zahraničných turistov (www.kektura.click.hu/).

Údržba Modrej národnej turistickej trasy je zabezpečená maďarským združením Priateľov prírody (Hungarian Naturefriends Association). Nie však úplné pokrytie územia turistickými trasami si vyžaduje zabezpečiť ich ďalší rozvoj. Napriek tomu, že bol robený dotazníkový prieskum, stále pretrváva nedostatok informácií o stave rozvoja pešej turistiky v maďarských podunajských regiónoch.

2.5. Chorvátsko

Dunaj preteká približne 134 km pozdĺž hranice medzi Chorvátskom a Srbskom. Slavónia, ktorá sa nachádza na severozápade Chorvátska je región charakteristický riekami a to riekou Dunaj a Dráva. Približne 20 km od Osijeku sa Dráva vlieva do Dunaja.

Chorvátsko ponúka širokú sieť turistických chodníkov prevažne v oblastiach pri Jadranskom mori a príslahých ostrovoch. Napriek tomu, že pešia turistika nie je hlavnou turistickou atrakciou v chorvátskom regióne Slavónia, prejavovaný záujem o spoluprácu sa javí ako dobrý predpoklad pre jej ďalší rozvoj. Je nutné podotknúť ale, že dotazníkový prieskum nezozbieral potrebné informácie o turistoch a ich aktivitách

Organizácia *Danube Competence Centre* (DCC) a jej Oddelenie pre medzinárodnú spoluprácu, úzko spolupracuje s organizáciou TINTL ako aj s Chorvátskou organizáciou pre agroturizmus a cykloturistiku. Aj to je predpoklad pre ďalší rozvoj turistickej infraštruktúry s využitím prebiehajúcich projektov implementovaných DCC, zameraných na rozvoj cykloturistiky a pešej turistiky (danubecc.org/index.php?pg=list-of-members).

Obrázok 7 Dunaj v Chorvátsku

2.6. Srbsko

Obrázok 8 Turista v Novom Sade, Srbsko

Rieka Dunaj priteká na územie Srbska v blízkosti mesta Beždan a ďalej pokračuje tvoriac hranicu medzi Chorvátskom a Srbskom. Na svojej púti stretá mestá Novi Sad a Beograd, aby nakoniec opustila krajinu neďaleko mesta Ram. Rieka na tomto území s dĺžkou toku 587 km preteká ôsmimi regiónmi: Zapadana Bačka, Južna Bačka, Srem, Beograd, Južni Banat, Podunavile, Braničevo a Bor.

V roku 2007 sa Srbsko pridalo ku Asociácii peších turistov. Podľa údajov Srbskej národnej turistickej organizácii, Srbsko preťínajú dve turistické trasy E4 a E7. Tieto obe turistické trasy vytvárajú možnosť spoznať východnú a západnú časť Srbska a obe prechádzajú cez kultúrne významné miesta, cez zaujímavú krajinu a zároveň vytvárajú možnosť spoznať i miestne obyvateľstvo. Obe spomínané trasy, olemované mnohými pravoslávnymi kláštorami, križujú najatraktívnejšie miesta Srbska, akou je napríklad úžina Železné vráta či Národný park Fruška Gora (www.visitserbia.org/i2.php?modid=609&p=readdesc&infoid=766&portalid=1).

Na základe prieskumu vykonaného v tomto regióne väčšina peších turistov do podunajskej oblasti Srbska prichádza z priľahlých oblastí a väčšinou tu zotrávajú len jeden deň. Len malá časť turistov prichádza zo susedných krajín.

2.7. Bulharsko

Obrázok 9 Dunaj v oblasti Russenski Lom, Bulharsko

V Bulharsku tvorí Dunaj hranicu so susedným Rumunskom a dĺžka toku je približne 471 km. Dunaj je aj jedinou riekou s plavebnou dopravou v krajine (www.bulgarien-web.de/Geographie.84.0.html).

Dunaj preteká siedmimi regiónmi Vidin,

Montana, Vratsa, Pleven, Veliko Turnovo,

Rousse a Silistra (www.thybo.net/bulgarien/thumbs/BGRegion.gif).

Vzhľadom na fakt, že v Bulharsku sa nachádza množstvo horských hrebeňov Rila, Pirin, Stara planina, Rodopes, Sredna Gora, Vitocha (okolie Sofie), krajina poskytuje dobre vybudovanú infraštruktúru pre pešiu turistiku. Krajinou tak isto prechádzajú Európske diaľkové turistické trasy E4 a E3, jedna na severe a druhá na juhu (www.era-ewv-ferp.com/index.php?page_id=29). Špeciálne západná časť pohoria Balkánu poskytuje zvlášť dobrú sieť turistických trás.

Vyhodnotenie zozbieraných dotazníkov prezradilo, že prevládajú turisti pochádzajúci z blízkeho okolia, no nemálo je aj tých zo vzdialenejších oblastí s dĺžkou pobytu jeden až tri dni. Napriek neúplným informáciám o pôvode turistov, dotazníkmi sa zistilo, že počtom zahraničných turistov je najviac Grékov, Francúzov a Talianov.

2.8. Rumunsko

Obrázok 10 Turistická trasa v Delte Dunaja

V Rumunsku Dunaj preteká 12 krajmi, menovite Caras-Severin, Mehedinti, Dolj, Olt, Teleorman, Galati, Giurgiu, Calarasi, Constanta, Ialomita, Braila a do Čierneho mora sa vlieva v kraji Tulcea. Rozsiahla podunajská oblasť v Rumunsku je charakteristická jazykovou, etnickou a náboženskou rozmanitosťou. V rámci

medzinárodného projektu DATOURWAY, ktorý sa venoval

rozvoju turistického ruchu v strednej a v spodnej časti toku Dunaja a na základe prieskumov a rozborov sa dospelo k záveru, že skúmaná oblasť čelí problémom s nedostatočnou prístupnosťou a málo rozvinutou cestnou sieťou.

Turistické trasy v Rumunsku sú vybudované v rámci chránených území popri rieke Dunaj:

- Prírodný park Železné vráta
- Prírodný park Comana
- Prírodný park Balta Mica a Brailei (Brailské malé slatinisko)
- Biosférická rezervácia Delta Dunaja

Prírodná oblasť Železné vráta sa nachádza na hranici medzi Rumunskom a Srbskom. V Rumunsku je táto oblasť súčasťou rovnomenného prírodného parku. Ďalší prírodný park Comana leží v blízkosti Bukurešti približne 40 km na juh. Tento park je treťou najväčšou mokradou v Rumunsku a druhým najväčším prírodným parkom čo sa týka druhovej rozmanitosti. Ako sa Dunaj približuje k Čiernemu moru, tak sa v tejto oblasti nachádzajú ďalšie chránené územia, Prírodný park Balta Mica a Brailei a Biosférická rezervácia Delta Dunaja, ktoré návštevníkom ponúkajú jedinečné scenérie.

Za pomoci projektu DATOURWAY, ktorý bol podporený rumunským Ministerstvom regionálneho rozvoja a turistického ruchu, bola uskutočnená analýza zelených koridorov a biokoridorov pozdĺž rieky Dunaj s cieľom podporiť turistický ruch v prírodných oblastiach. Výsledky projektu DATOURWAY sú publikované na ich webovej stránke (Zdroj: DATOURWAY, Národná analýza stratégie regionálneho turistického ruchu; Ministerstvom regionálneho rozvoja a turistického Rumunska).

Rumunsko sa stáva navštevovanou destináciou najmä turistami z Nemecka, Talianska, Francúzska, Spojených štátov, Rakúska, Veľkej Británie a Írska, Ruska a Maďarska. Ďalší nárast sa očakáva aj v nasledujúcom roku.

2.9. Moldavsko

Dunaj prechádza Moldavsko v blízkosti mesta Cahul. Do krajiny zasahuje svojim povodím približne na 340 m. Približne jeden milión ľudí žije v povodí rieky Dunaj na moldavskom území, ale len 8% územia zaberajú sídla. V regióne Cahul v dolnom povodí rieky Prut, približne 20 až 30 kilometrov od sútoku rieky Prut a Dunaj sa nachádzajú jazerá Manta a Beleu (www.icpdr.org/icpdr-pages/moldova.htm).

Obrázok 11 Dunaj v Moldavsku

Turisti prichádzajú prevažne z krajín ako sú Rumunsko a Turecko, ďalej nasledujú Rusko, Ukrajina a Taliansko (www.tur.md/eng/section/762/). Podľa oficiálnej webovej stránky Moldavska, hlavnou formou turizmu v krajine je agroturizmus – hlavne vína turistika, kultúrne pamiatky a kúpeľná turistika (www.moldova.md/en/turism/).

V dotazníkovom prieskume sa nepodarilo získať informácie o pešej turistike. Napriek tomu, že infraštruktúra pre turistiku je nedostatočná, agroturistika a vína turistika predstavujú pre ňu rozvojový potenciál. Veľký rozvojový potenciál má ekoturizmus nakoľko v území sa nachádza veľké množstvo prírodných rezervácií, kde by sa mohla pešia turistika rozvíjať. Sú to hlavne rezervácie ako Padurea Domneasca, Plaiul Fagului, Codrii, Saharna, Tpova, či Trebujeni.

2.10. Ukrajina

Dunaj na územie Ukrajiny vstupuje v blízkosti jazera Cahul v Odессkej oblasti, potom prechádza do rezervácie Dunajská delta predtým, ako sa na

svojej púti vleje do Čierneho mora. Priamo na Dunaji ležia dve mestá Reni a Izmail. Lokalita prírodnej rezervácie Dunajská delta, ktorá sa nachádza na Ukrajinsko-Rumunskom pohraničí poskytuje z oboch strán svojim návštevníkom jedinečný zážitok z prírody a rázovitej kultúry v danej oblasti. Peší turisti v Odesej oblasti prichádzajú prevažne z blízkeho okolia a len málo turistov je z Ruska a iných krajín. Ako spôsob dopravy sa rovnomerne využívajú autobusy, diaľkové autobusy a vlaky. Napriek tomu, že dotazníkový prieskum preukázal, že pešia turistika nie je hlavnou atrakciou v danej oblasti, dĺžka pobytu turistov je približne 2 až 3 dni.

Dotazníkový prieskum a analýzy ďalej zistili, že v post sovietskom období sa najviac rozvíjal športový turistický ruch zameraný na chôdzu, vodnú turistiku, cykloturistiku, horskú turistiku a jaskyniarstvo. Pešia turistika je dostatočne rozvinutá v oblasti Crimea a Karpát, ale nie v oblasti Dunajskej delty a to hlavne z dôvodu

Obrázok 12 Pelikány na Ukrajine

nedostatočne vybudovanej infraštruktúry (dôvodom pre nedobudovanú infraštruktúru bola prísne strážená hranica počas obdobia trvania Sovietskeho zväzu). V tejto oblasti nie sú žiadne značené turistické trasy a takmer žiadni poskytovatelia ubytovacích služieb. Napriek tomu sa očakáva, že sa bude daný región rozvíjať a vytvoria sa podmienky pre rozvoj pešej turistiky a že príde k zmene celkovej situácie.

3. ZÁVER

Vzhľadom na to, že v Maďarsku, Slovenskej republike, Moldavsku a Chorvátsku sa nepodarilo vyzbierať dostatočné množstvo dotazníkov, väčšina poskytnutých informácií bolo získaných z internetu alebo od spolupracovníkov v danej krajine. Naopak v Rakúsku, Nemecku a Bulharsku sa ich podarilo zozbierať dostatočné množstvo a preto aj poskytnúť reálnejší obraz o súčasnej situácii. Ďalšie užitočné informácie boli získané z analýz rumunského projektu DATOURWAY. Treba však zdôrazniť, že zozbierané informácie z dotazníkov sa dosť líšili. V niektorých prípadoch oslovené inštitúcie z oblasti cestovného ruchu a partneri z projektu museli vyvinúť enormné úsilie na získanie informácií. V niektorých prípadoch neboli poskytnuté dostatočné informácie alebo odkazy na webové stránky neboli v angličtine. Čo sa týka poskytnutých brožúr a propagačných materiálov, tak najviac ich poskytli nemecké a rakúske organizácie. Zároveň krajiny ako sú Bulharsko, Srbsko alebo Rumunsko poslali doplňujúce materiály, napríklad fotografie, mapy a iné. Odpovede z dotazníkového prieskumu sa značne líšili, a predpokladáme, že úlohu tu zohrali faktory ako je nezáujem respondentov, rozdielna turistická infraštruktúra a spôsob podávania informácií a zároveň svoj podiel na počte prijatých odpovedí zohrala aj jazyková bariéra.

Dá sa jednoznačne zhrnúť, že to, čo krajiny v podunajskej oblasti spája, sú turisticky atraktívne miesta, jedinečné prírodné krásy a rozmanitá kultúra. Tieto atribúty sú hodné ďalšieho rozvoja pešej turistiky pozdĺž toku rieky Dunaj. Rozdiely medzi jednotlivými krajinami sú aj v akom stave sa existujúce turistické chodníky nachádzajú. V Nemecku a v Rakúsku sa potenciál predmetného územia aktívne využíva a medzi poskytované služby okrem turistických trás patria výlety loďou, cykloturistika a dobudovaná infraštruktúra. Navyše, ľudia žijúci v tejto oblasti sú zapojení do ďalšieho rozvoja, údržby a poskytovania služieb. Silný potenciál sa skrýva v krajinách ako Maďarsko, Slovensko a Srbsko, aj vzhľadom na prepojenie týchto krajín na Európske diaľkové trasy. Medzi jednotlivými krajinami sú aj rozdiely v spôsobe značenia turistických trás. Preto by bolo vhodné, v rámci cezhraničnej spolupráce, vytvoriť jednotný systém značenia. Súčasný stav informačných brožúr a máp závisí od toho, ako sa jednotlivé oblasti Podunajska turisticky využívajú. Opäť Rakúsko a Nemecko poskytuje množstvo informačných materiálov a využíva aj cezhraničnú propagáciu. Tieto príklady by mohli motivovať i ďalšie podunajské krajiny spojiť sily a vytvoriť spoločné propagačné aktivity tejto

jedinečnej oblasti. Ubytovacie služby sú poskytované vo všetkých krajinách a až na malé výnimky sa nešpecializujú na peších turistov. Zároveň na jednotlivých územiach operujú asociácie, ktoré vytvorili systémy hodnotenia kvality poskytovaných služieb a tieto by sa mohli stať základom pre jednotný systém udeľovania značky kvality. Veľa národných, ale aj nadnárodných cestovných kancelárií má vo svojej základnej ponuke pešie túry či už ako súčasť balíčkov služieb alebo ako organizované výlety. Takisto sprievodcovstvo je predmetom činnosti národných turistických združení. Fakt, že medzinárodné turistické trasy sú budované a udržiavané národnými turistickými združeniami, ktoré patria pod Európske združenie sprievodcov by mohlo byť hlavným predpokladom pre vybudovanie spoločnej turistickej trasy.

O vytvorení cezhraničnej turistickej trasy sa dá hlavne uvažovať pri prepojení turistických trás v Nemecku a Rakúsku a čiastočne v Maďarsku, Slovensku, Chorvátsku a potom v oblasti dunajskej delty. V prípade, že sa bude brať do úvahy kombinácia pešej turistiky, cykloturistiky a lodnej dopravy, tak bude možné rozšíriť existujúcu ponuku v cezhraničných oblastiach. Zároveň zapojenie turistiky významných regiónov popri rieke Dunaj hrá dôležitú úlohu pri zavádzaní spoločných štandardov pre kvalitu, značenie a udeľovania značky pre kvalitu ubytovania. Výhľadovo vzájomná spolupráca medzi organizáciami a združeniami ako Wanderbares Deutschland, Donausteig Guesthouses, Bulharského združenia pre alternatívny turistický ruch a Úniou zeleného turistického ruchu by mohla napomôcť zavedeniu spoločného certifikačného systému pre trvalo udržateľné ubytovacie služby a pre turistiku v cezhraničných oblastiach. Ďalšie prehĺbovanie medzinárodnej spolupráce medzi turistickými združeniami ako je napríklad Európske združenie sprievodcov by mohlo a malo napomôcť tvorbe cezhraničných turistických trás s jednotným značením.

Väčšina krajín prejavila záujem posilniť cezhraničnú spoluprácu a aj vôľu zlepšiť infraštruktúru pre pešiu turistiku. Nemalo by sa zabúdať už na existujúce nadviazané partnerstvá, zamerané na pešiu turistiku alebo na cykloturistiku. Práve tieto začaté aktivity vytvárania cezhraničnej spolupráce, či už je to trasa Donausteig alebo európske projekty ako ENPI Program cezhraničnej spolupráce sú potenciálom pre rozvoj pešej turistiky v podunajskom regióne.

Táto štúdia, mimo iných aktivít, by mala vytvoriť bázu a vyzdvihnúť potenciál rozvoja pešej turistiky pozdĺž rieky Dunaj. Navyše, prepojením existujúcej

infraštruktúry, vytvorením a zavedením nových možností pre turistov, nastavením spoločného štandardu a dobrej webovej prezentácie sa podarí podporiť rozvoj turizmu, ktorý prekročí súčasné „hranice“. Taktiež distribúcia tejto štúdie plní informatívny charakter a preto bola vypracovaná vo viacerých jazykových mutáciách a distribuovaná v záujmovom regióne. Navyše, plánujeme pripraviť jednotnú marketingovú stratégiu, a výstupy z projektu DanubeHIKE plánujeme prezentovať na medzinárodných fórach venovaných pešej turistike.

Spojenie znalostí a zozbieranie praktických skúseností zo všetkých susediacich krajín pozdĺž Dunaja vedie k cieľu zabezpečiť stálu kvalitu pešej turistiky v celej podunajskej oblasti. Preto by sme chceli týmto podporiť rozvoj turizmu v duchu trvalej udržateľnosti v povodí Dunaja a zároveň je to aj jeden z prvých krokov naplňania Dunajskej stratégie. Ak by sme zhrnuli všetky spomínané aspekty, tak vieme jednoznačne povedať, že územie poskytuje veľký potenciál pre náš spoločný cieľ, a to rozšírenie ponuky a možností pre turistov s vytvorením jednotného štandardu pre rozvoj cezhraničnej turistiky v podunajských krajinách.

4. PRÍLOHY

4.1. Zdroje informácií a literatúra

Brämer, Rainer (2010), Wandern 2010 – Aktuelle Studien im Kurzüberblick. (Brämer, Rainer (2010), Turistika 2010 – aktuálna štúdia z Kurzüberblicku) www.wanderforschung.de

Zolles & Edlinger; Danube Tourist Commission (2009), Der Donau Radweg – Eine touristische Bestandsaufnahme (Zolles & Edlinger; Dunajská komisia pre turistický ruch (2009), Dunajská cyklotrasa – turistický prieskum)

Zolles & Edlinger (2011), Danube Travel - Optimierung des erdverbundenen, öffentlichen Verkehrs für den Tourismus im Donauraum (Zolles & Edlinger (2011), Danube Travel – Optimalizácia pozemnej cestnej dopravy pre cestovný ruch v Podunajsku)

Rumunský národný inštitút pre výskum a rozvoj (n.y.a.), DATOURWAY, *The national analysis of the territorial tourism strategy*

Ministerstvo hospodárstva, energetiky a turistického ruchu Bulharská republika; (n.y.a.), Destinácia: Danube Bulgaria

Osobný rozhovor s Beatrix a Florianom Weichselbaumom, ďalšie informácie <http://donauwelle2011.wordpress.com>

Ďalšie zozbierané informácie boli pripojené k dotazníkom: mapy a regionálne informácie Nového Sadu (Srbsko); Informácie o turistike v Dunajskej delte – Salix Tours; Mapy prírodného parku Roussenski Lom a západného Balkánu (Bulharsko)

Ďalšie informácie boli zozbierané cez email.

4.2. Zdroj obrázkov

Obrázok 1: www.interact-eu.net/danube_region_strategy/danube_strategy/285/3928

Obrázok 2: Straße der Kaiser und Könige/Wilkin Spitta

Obrázok 3: Donau OÖ/Weissenbrunner

Obrázok 4: Christian Bogner

Obrázok 5: www.infohub.com/images/tours/1_12653_2.jpg

Obrázok 6: www.123rf.com/photo_1696708_green-forest-in-hungary-with-

stairs-and-a-fallen-tree.html

Obrázok 7: www.wildlifeextra.com/resources/listing/world/europe/croatia_danube@body.jpg

Obrázok 8: poskytnuté partnerom z Nového Sadu, Srbsko

Obrázok 9: poskytnuté partnerom z Prírodného parku Russenski Lom, Bulharsko

Obrázok 10: NFI

Obrázok 11: 19.lscache4.c.bigcache.googleapis.com/static.panoramio.com/photos/original/40260437.jpg

Obrázok 12: assets.panda.org/img/greatwhitepelicans_360501.jpg

4.3. Kontaktné miesta a informácie o Dunaji a pešej turistike

Krajina	Kontaktné miesto/osoba
Nemecko	ARGE Deutsche Donau Uly Koch E-Mail: info@deutsche-donau.de www.deutsche-donau.de
Rakúsko	WGD Tourismus GmbH Petra Riffert E-Mail: info@donauradweg.at www.danube.at
Slovenská republika	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR E-Mail: livia.bertokova@mindop.sk www.mindop.sk
Maďarsko	Ministerstvo hospodárstva Maďarsko Olivier Fodor E-Mail: ugyefelszolgalat@ngm.gov.hu www.kormany.hu
Chorvátsko	Národná turistická rada Chorvátsko Nico Bulic E-Mail: ured.direktora@htz.hr http://croatia.hr
Srbsko	Danube Competence Centre Boris Camernik E-Mail: boris.camernik@danubecc.org www.danubecc.org
Bulharsko	Ministerstvo hospodárstva, energetiky a turistického ruchu Bulharská republika Hristomir Hristov E-Mail: e-docs@mee.government.bg www.mi.government.bg
Rumunsko	Ministerstvo regionálneho rozvoja a turistického ruchu, Oddelenie rozvoja cestovného ruchu Rumunská republika

	Octavian Arsene E-mail: octavian.arsene@mdrt.ro www.mdrtr.ro
Moldavsko	Agentúra pre cestovný ruch Moldavská republika E-Mail: info@turism.gov.md http://turism.gov.md
Ukrajina	Odeská administratívna oblasť E-mail: iac@odessa.gov.ua http://oda@odessa.gov.ua/